

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
CRUZ VILLALÓN
esitatud 3. septembril 2015¹

Kohtuasi C-440/14 P

National Iranian Oil Company (NIOC)
versus
nõukogu

Apellatsioonkaebus — Iraani suhtes võetud piiravad meetmed — Nende isikute ja üksuste loetelu, kellele kohaldatakse rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamist — Apellandi nime loetelusse kandmine — Õiguslik alus — ELTL artikkel 215 — ELTL artikli 291 lõige 2 — Õigusvastasuse väide — Põhjendatud huvi

1. Käesolev apellatsioonkaebus on esitatud Üldkohtu otsuse peale, millega jäeti rahuldamata hagi tunnistada ebaseaduslikuks NIOC nime kandmine nende isikute ja üksuste loetelusse, kelle vara külmutati toetuse andmise tõttu valitsusele, kelle suhtes on ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide raames võetud piiravad meetmed. Apellant, nafta- ja gaasisektoris tegutsev Iraani riigi äriühing, vaidlustab tema vastu võetud piiravad meetmed, esitades nende suhtes kuus vastuväidet, millega ta vaidleb esiteks sisuliselt vastu sellele, et õiguslik alus, mis volitab nõukogu võtma vastu õigusnormi, mille alusel nimetatud meetmed on võetud, on vale, ja teiseks sellele, et kriteerium, mida selle sätte temale kohaldamiseks kasutati, on ebatäpne ja ebamäärane.

2. Euroopa Kohtul avaneb selles kontekstis võimalus täpsustada, millistel tingimustel võib seoses piiravate meetmete kohaldamisega tugineda menetlusnormide või kolmandate isikute õiguste rikkumisele, väitmaks, et nende meetmete üldine õiguslik alus on õigusvastane.

3. Euroopa Kohtul on lisaks võimalus käsitleda oma nüüd juba ulatuslikku kohtupraktikat seoses ELTL artiklis 291 sätestatud rakendusvolitustega, mis on sel korral vastandatud volitustele, mis on antud nõukogule ELTL artiklis 215.

I. Vaidluse taust ja kohaldatavad õigusnormid

4. ÜRO Julgeolekunõukogu laiendas 9. juunil 2010 resolutsiooniga 1929 (2010) Julgeolekunõukogu enda resolutsioonidega 1737 (2006), 1747 (2007) ja 1803 (2008) kehtestatud piiravaid meetmeid ning kehtestas Iraani Islamivabariigi vastu täiendavad piiravad meetmed.

5. Euroopa Nõukogu kutsus 17. juunil 2010 Euroopa Liidu Nõukogu võtma vajalikud meetmed, et rakendada resolutsiooniga 1929 (2010) kehtestatud meetmeid ning muid seotud meetmeid, eesmärgiga vastata läbirääkimiste teel kartustele, mis on tingitud Iraani tuuma- ja ballistiliste rakettide programmidega seotud tehnoloogia väljatöötamisest.

¹ — Algkeel: hispaania.

6. Nõukogu võttis 26. juulil 2010 vastu otsuse 2010/413/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks ühine seisukoht 2007/140/ÜVJP.² Nimetatud otsuse II lisa puudutas nende isikute ja üksuste nimesid – välja arvatud ÜRO poolt nimetatud isikud ja üksused –, kelle rahalised vahendid ja majandusressursid jäeti külmutatuks.

7. Eelnimetatud otsust muudeti 23. jaanuaril 2012 otsusega 2012/35/ÜVJP,³ mille põhjenduses 13 on öeldud, et „Euroopa Liitu sisenemise piiranguid ning rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamist tuleks kohaldada täiendavate isikute ja üksuste suhtes, kes toetavad Iraani valitsust, et võimaldada valitsusel jätkata tuumarelvade leviku tõkestamise seisukohast tundlikku tuumaenergiaalast tegevust või tuumarelvade kandevahendite väljatöötamist, eelkõige isikute ja üksuste suhtes, kes toetavad Iraani valitsust rahaliselt, logistiliselt või materiaalselt.”

8. Viidatud otsuse 2012/35 artikli 1 lõike 7 punkti a alapunktiga ii lisati otsuse 2010/413 artikli 20 lõikele 1 lõige c, mis nägi ette, et külmutatakse nende isikute rahalised vahendid, kes on „I lisa nimetamata muud isikud ja üksused, kes toetavad Iraani valitsust, ning nendega seotud isikud ja üksused, kes on loetletud II lisa”.

9. Nõukogu võttis 23. märtsil 2012 vastu määruse (EL) nr 267/2012,⁴ mille artikli 23 lõige 2 näeb ette selle IX lisa loetletud nende isikute, üksuste ja organisatsioonide rahaliste vahendite külmutamise, keda on nimetatud kui „muud isikud, üksused või asutused, kes toetavad Iraani valitsust rahaliselt, logistiliselt või materiaalselt, või on nendega seotud isikud või üksused.”

10. Vastavalt sama määruse artikli 46 lõikele 2 „[k]ui nõukogu otsustab füüsilise või juriidilise isiku, üksuse või asutuse suhtes kohaldada artikli 23 lõigetes 2 ja 3 osutatud meetmeid, muudab ta vastavalt IX lisa.”

11. Nõukogu võttis 15. oktoobril 2012 vastu otsuse 2012/635/ÜVJP⁵ (edaspidi „vaidlustatud otsus”), mille põhjenduses 16 on kinnitatud, et „tuleks lisada uued isikud ja üksused otsuse 2010/413/ÜVJP II lisa esitatud loendisse isikutest ja üksustest, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, eeskätt Iraani riigi omandis olevad nafta- ja gaasisektoris tegutsevad üksused, kuna nad on Iraani valitsusele oluliseks tuluaallikaks.”

12. Vaidlustatud otsuse artikli 1 lõike 8 punktiga a muudeti otsuse 2010/413 artikli 20 lõike 1 punkti c, lisades nende isikute loetelusse, kellele kohaldatakse piiravaid meetmeid, „I lisa nimetamata muud isikud ja üksused, kes toetavad Iraani valitsust, ning nende omanduses või kontrolli all olevad üksused või nendega seotud isikud ja üksused, kes on loetletud II lisa.”

13. Vaidlustatud otsuse artikliga 2 lisati otsuse 2010/413 II lisa I pealkirja „Tuuma- või ballistiliste raketite alastes programmides osalevad isikud ja üksused ning Iraani valitsust toetavad isikud ja üksused” alla apellandi nime kanne koos järgmise märkega: „Riigi omandis ja riigi juhitud ettevõtte, mis annab Iraani valitsusele rahalisi vahendeid. Naftaminister on NIOC juhatuse esimees ja naftaministri asetäitja on NIOC tegevdirektor.”

14. Samal päeval, 15. oktoobril 2012 võttis nõukogu vastu rakendusmääruse (EL) nr 945/2012 (edaspidi „vaidlustatud rakendusmäärus”)⁶, millega rakendatakse määrust nr 267/2012.

2 — ELT L 195, lk 39.

3 — ELT L 19, lk 22.

4 — Määrus, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 961/2010 (ELT L 88, lk 1).

5 — ELT L 282, lk 58.

6 — ELT L 282, lk 16.

15. Vaidlustatud rakendusmääruse artikliga 1 lisati määrusele nr 267/2012 IX lisa, milles järgmise pealkirja all: „Tuuma- või ballistiliste rakettide alastes programmides osalevad isikud ja üksused ning Iraani valitsust toetavad isikud ja üksused” on esitatud apellandi nimi koos järgmise märkega: „Riigi omandis ja riigi juhitud ettevõtte, mis annab Iraani valitsusele rahalisi vahendeid. Naftaminister on NIOC juhatuse esimees ja naftaministri asetäitja on NIOC tegevdirektor.”

16. Vaidlustatud otsusest ja rakendusmäärusest teatati 16. oktoobril 2012 hagejale, kes vaidlustas 26. detsembril 2012 enda loetelusse kandmise, nõudes, et nõukogu vaataks oma otsuse üle. Ta nõudis ka, et tal võimaldataks tutvuda kõikide dokumentidega alates vaidlustatud otsuse ja rakendusmääruse vastuvõtmisest, sealhulgas tõenditega, mille alusel tema nimi loetelusse kanti, ning avaldataks sellekohase ettepaneku teinud liimesriikide nimed.

17. 12. märtsi 2013. aasta kirjas edastas nõukogu apellandile a) nelja liikmesriigi ettepanekud loetelusse kandmiseks; b) Lähis-Ida ja Pärsia lahe töörühma (CONEM) 9. oktoobri 2012. aasta koosoleku protokoll; c) nõukogu peasekretäri 11. ja 12. oktoobri 2012. aasta kirjad nõukogu alaliste esindajate komiteele (Coreper) ning Coreperi 12. oktoobri 2012. aasta kirja nõukogule.

18. Nõukogu ei avaldanud ettepaneku teinud liikmesriikide nimesid, kuid märkis, et see võeti vastu ühehäälselt.

19. Apellant esitas Üldkohtule vaidlustatud otsuse ja rakendusmääruse peale tühistamishagi, väites, et sellel puuduvad põhjendused ja õiguslik alus, et see on õigusvastane ja et esineb õigusnormide rikkumine, vead faktilistes asjaoludes ja neile antud hinnangutes ning et on rikutud kaitseõigusi, hea halduse põhimõtet ja tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet, proportsionaalsuse põhimõtet ja õigust omandile.

20. Hagi jäeti Üldkohtu 16. juuli 2014. aasta otsusega rahuldamata.⁷

II. Üldkohtu otsus

21. Üldkohus kogus hageja esitatud erinevad väited kuude rühma. Neist esimeses rühmas (põhjenduste puudumine, kuna ei ole esitatud õiguslikku alust), mida on analüüsitud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 39–44, kinnitas Üldkohus, et viidates vaidlustatud rakendusmääruse artikli 46 lõikele 2, on määruses nr 267/2012 kinni peetud õigusliku aluse mainimise kohustusest, mis volitas nõukogu seda vastu võtma.

22. Õigusliku aluse väidetavat puudumist, millele on vastu vaieldud teises väites, analüüsis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 46–86, milles on analüüsitud määruse nr 267/2012 mainitud artikli 46 lõike 2 kooskõla ELTL artikliga 215 ja ELTL artikli 291 lõikega 2 ning milles jõuti järeldusele, et rahaliste vahendite külmutamise meetmed võidi võtta viimati nimetatud sätte alusel ja et sel juhul olid täidetud asjaspepuutuvad tingimused selleks, et anda nõukogule rakendusvolitused.

23. Kolmandat vastuväidet, mis puudutab otsuse 2010/413 artikli 20 lõike 1 punkti c ja määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punkti d õigusvastasust, käsitlesid vaidlustatud kohtuotsuse punktid 90–132, milles lükatakse järjestikku tagasi, et oleks rikutud mõnda õigusriigiga seotud väärtustest, omandiõigust või proportsionaalsuse põhimõtet või et oleks tõendatud, et vaidlusalune kriteerium on kohaldatavates õigusnormides sõnastatud vasturääkivalt, nagu väideti.

⁷ — National Iranian Oil Company vs. nõukogu, T-578/12, EU:T:2014:678 (edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”).

24. Neljas rühm vastuväiteid, milles Üldkohus võttis kokku apellandi väited õigusnormi rikkumise kohta ning fakti- ja hindamisvea kohta, lükati tagasi vaidlustatud kohtuotsuse punktides 134–148 esitatud põhjendustel. Üldkohtu hinnangul ei saa nõustuda, et otsuse 2010/413 artikli 20 lõike 1 punkti c on valesti tõlgendatud – mida apellant taunib –, ega tehtud faktiviga väites, et apellant on Iraani riigi juhitav äriühing, ega hindamisviga järelduse puhul, et apellant annab põhjusel, et teda juhivad Iraani ametiasutused, Iraani valitsusele vahendeid.

25. Viiendas vastuväidete rühmas on kokku võetud väited, mis on seotud põhjendamiskohustuse ja kaitseõiguste, hea halduse põhimõtte ja tõhusa kohtuliku kaitse õiguse rikkumisega, mille Üldkohus kõik vaidlustatud kohtuotsuse punktides 151–166 tagasi lükkas; ta tegi seda ühest küljest seetõttu, et tegemist on juba varem tagasi lükatud vastuväidete põhjenduste kordamisega, ja teisest küljest sedastades, et apellandi vaidlusalusesse loetelusse kandmist põhjendavad asjaolud olid vaidlustatud aktides selgelt väljendatud ja leiti, et neid toetavad piisavad põhjendused.

26. Kuues ja viimane vastuväide viitas võimalikele proportsionaalsuse põhimõtte ja omandiõiguse rikkumistele. Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 173–177 on selgitatud, et see vastuväide on teiste, juba tagasi lükatud vastuväidete kordus ja et nende meetmete vastuvõtmisest hilisematele asjaoludele tuginedes ei saa asuda seisukohale, et vaidlustatud meetmed on ebaproportsionaalsed.

III. Apellatsioonkaebus ja menetlus Euroopa Kohtus

27. Kaebusele on esitatud kuus põhjendust, millele nõukogu ja komisjon on vastu vaielnud põhjendustel, mis on esitatud nende vastavates kirjalikes seisukohtades.

28. NIOC, nõukogu ja komisjon osalesid 28. aprilli 2015. aasta avalikul kohtuistungil, kus Euroopa Kohus palus neil vastata järgmistele küsimustele: (A) Kas nõukogu rakenduspädevusega seoses võivad olla asjassepuutuvad ELL artiklid 24 ja 26, mida on mainitud ELTL artikli 291 lõikes 2? (B) Kas määruse (EL) nr 961/2010⁸ põhjendus 15, mis viitab nõukogu õigusele loetelusid muuta, võib olla asjassepuutuv? (C) Kas on mingi tähendus sellel, et nõukogule selle pädevuse andmiseks, mis on ette nähtud määruse nr 267/2012 artikli 46 lõikes 2, tegid ettepaneku komisjon ja välisasjade kõrge esindaja, võttes arvesse, et 4. veebruari 2014. aasta kohtuotsuses *Syrian Lebanese Commercial Bank vs. nõukogu*⁹ seadis Üldkohus kahtluse alla selle, et hageja võib esitada väite, mis viitab peamiselt Euroopa Parlamendi pädevuse rikkumisele? (D) Kas apellandi huvide kaitseks ELTL artikli 277 kontekstis on vaja, et oleks tegemist kolmandate isikute põhiõigustega, võttes arvesse kohtuotsust *Wöhrmann ja Lütticke vs. komisjon*¹⁰.

A. Apellatsioonkaebuse väited ja nõukogu vastuseks esitatud väited

1. Apellandi esimene väide

29. NIOC väidab alustuseks, et määruses nr 267/2012 ei ole nõuetekohaselt märgitud õiguslikku alust, mis volitab nõukogu vaidlustatud rakendusmäärust vastu võtma, kuna selle määruse artikli 46 lõige 2 ei näe ette õiguslikku vormi, mille kohaselt selle IX lisa muudetakse. Üldkohus omalt poolt on rikkunud õigusnormi, kui ta järeldas, et tema nimetamisel selles vaidlustatud rakendusmääruse osas oli täpselt mainitud, milline oli selle õiguslik alus.

8 — Nõukogu 25. oktoobri 2010. aasta määrus, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus nr 423/2007 (ELT L 281, lk 1).

9 — T-174/12 ja T-80/13, EU:T:2014:52, punktid 161 ja 162.

10 — Kohtuotsused 31/62 ja 33/62, EU:C:1962:49, lk 979.

30. Nõukogu nõustub omalt poolt Üldkohtuga, et määruse nr 267/2012 artikli 46 lõikes 2 sisalduv volitus on vaidlustatud rakendusmääruse asjassepuutuv õiguslik alus, millega on seega täidetud põhjendamiskohustus, mis on ette nähtud ELTL artiklis 296, milles tuleb viidet selle esimeses lõigus „vastuvõetava õigusakti lii[gile]” tõlgendada nii, et õigusliku alusena võib kasutada ainult sätteid, mis volitavad üht või mitut institutsiooni tegutsema kindlas valdkonnas, täpsustades menetlust, mida tuleb järgida vastavate õigusaktide vastuvõtmiseks, ilma et oleks vaja täpsustada konkreetselt nende õiguslikku vormi.

2. Apellandi teine väide

31. Apellant väidab selles väites esiteks, et vastavalt Euroopa Kohtu 19. juuli 2012. aasta kohtuotsusele¹¹ on individuaalsete piiravate meetmete võtmiseks ainus võimalik õiguslik alus ELTL artikli 215 lõige 2.

32. Nõukogu väidab vastu, et viide nimetatud kohtuotsusele ei ole käesoleva asja lahendamise seisukohast asjassepuutuv, kuna selles kohtuasjas esitatud küsimus oli, kas terrorismi vastu võitlemiseks mõeldud piiravaid meetmeid tuleb võtta ELTL artikli 75 alusel või võib neid võtta ka ELTL artikli 215 lõikele 2 tuginedes; Euroopa Kohus nõustus viimati nimetatud võimalusega. Nõukogu toetab lisaks seisukohta, mis on eelkõige esitatud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 54.

33. Teiseks väidab apellant jällegi eespool viidatud kohtuotsusele parlament *vs.* komisjon tuginedes, et ELTL artikli 215 ja ELTL artikli 291 (rakendusaktid) menetlused ei ole omavahel kooskõlas.

34. Nõukogu rõhutab, et viidatud kohtuotsus ei ole asjassepuutuv, ilma et tema arvates saaks nõustuda sellega, et ühe või teise menetluse vahetagemata kasutamine eeldab, et isikutel ja üksustel, kelle vastu võetakse piiravad meetmed ELTL artikli 215 alusel, on üks tagatis (mis eeldab nõuet, et selle akti võtmise kohta, millega nende suhtes selliseid meetmeid võetakse, teevad ühise ettepaneku komisjon ja välisasjade kõrge esindaja), mida neil, kelle vastu võetakse piiravad meetmed ELTL artikli 291 lõike 2 alusel vastu võetud akti tagajärjel, ei ole. Seda seetõttu, et menetluste erinevus ei tähenda mitte niivõrd tagatiste andmist asjaomaste aktide adressaatidele, vaid seda, et tagada ettepaneku tegemise õigus, mille lepinguosalised on andnud komisjonile ja välisasjade kõrgele esindajale.

35. Kolmandaks ja täiendava võimalusena esitatud väide laieneb põhjustele, mis takistavad ELTL artikli 291 kasutamist, ning selles väidetakse, et ei saa nõustuda, et ELTL artikli 291 lõige 2 võib abistada nõukogu ELTL artiklile 215 täiendava õigusliku aluse suhtes piiravate meetmete võtmisel. Apellant esitab ELTL artikli 291 lõike 2 kasutamise vastu kaks põhjust. Esiteks kehtestab see õigusnorm erandi liikmesriikide põhimõttelisest pädevusest, mis on ette nähtud selle lõikes 1, ning seetõttu tuleb seda tõlgendada kitsalt. Teiseks vaidleb apellant vastu vaidlustatud kohtuotsuse punktis 55 esitatud seisukohtadele, väites, et võib juhtuda, et ELTL artiklis 215 ette nähtud menetlus ei sobi tavaliste rakendusmeetmete vastuvõtmiseks ja et ELTL artikli 291 lõige 2 peegeldab aluslepingute koostajate tahet näha ette tõhusam rakendusmenetlus, mida on kohandatud rakendatava meetme liigile.

36. Nõukogu arvates tõlgendab apellant vaidlustatud kohtuotsuse punkti 55 valesti, kui ta leiab, et ELTL artikli 291 lõike 2 kasutamist võib põhjendada tõhususega seotud kaalutlustega. Igal juhul on nimetatud punktis toodud Üldkohtu argumendid esitatud täiendavalt ja seega ei ole need käesoleva apellatsioonkaebuse kontekstis asjakohased. Lisaks lükkab nõukogu tagasi NIOC argumendi, et ELTL artikli 291 lõige 2 on erand liikmesriikide rakenduspädevusest, mis on ette nähtud nimetatud artikli lõikes 1.

11 — Parlament *vs.* komisjon, C-130/10, EU:C:2012:472, punkt 65.

3. Apellandi kolmas, täiendava võimalusena esitatud väide

37. Täiendava võimalusena, juhul kui leitakse, et individuaalsete piiravate meetmete võtmiseks tuleb kasutada ELTL artikli 291 lõiget 2, esitab apellant kolmanda vastuväite, mis on jagatud kaheks osaks ja milles ta rõhutab, et ELTL artikkel 291 ei ole vaidlustatud rakendusmääruse vastuvõtmiseks kohane, väites, et ELTL artikli 215 alusel võetud piiravad meetmed, mis on ise rakendusmeetmed, ei vaja omakorda mingeid rakendusmeetmeid. Seda tõendavat loetelu, mis on lisatud määrusele nr 267/2012, mis on vastu võetud ELTL artikli 215 alusel.

38. Selle väite esimeses osas väidab apellant – juhtides tähelepanu kahele ELTL artikli 291 lõike 2 kasutamise juhule – ühest küljest, et määrus nr 267/2012 ei ole kuidagi seotud ELL artiklitega 24 ja 26, kuna ka otsus 2012/35 on pealegi vastu võetud ELL artikli 29 alusel, ja teisest küljest, et ELTL artikli 291 kasutamist ei saa käesoleval juhul lugeda „nõuetekohaselt põhjendatuks”.

39. Nõukogu väidab, et vastupidi NIOC väidetule ei ole kohustus põhjendada nõukogule ELTL artikli 291 lõike 2 alusel antavat rakenduspädevust midagi enam, kui üldise põhjendamiskohustuse väljendus, mis on esitatud ELTL artiklis 296.

40. Selle väite teises osas on vastu vaieldud sellele, et määruse nr 267/2012 põhjendus 28 ja artikli 23 lõige 2 õigustavad – nagu leidis Üldkohus – seda, et piiravad meetmed kuuluvad ELTL artikli 291 lõikest 2 tulenevasse nõukogu rakenduspädevusse.

41. Nõukogu kaitseb Üldkohtu tõlgendust, viidates lisaks määruse nr 267/2012 põhjendusele 11 ja sellele järgnevatele põhjendustele.

4. Apellandi neljas, täiendava võimalusena esitatud väide

42. Samuti teise võimalusena, juhul kui leitakse, et ELTL artikli 291 kasutamine on õigustatud, väidab apellant, et Üldkohus on õigusnormi rikkunud, kui ta leidis, et määruse nr 267/2012 artikli 46 lõige 2 annab nõukogule pädevuse rakendada nimetatud määruse artikli 23 lõikeid 2 ja 3, millest peaks piisama selleks, et täita selle õigusliku aluse mainimisega seotud põhjendamiskohustus. Apellandi seisukohalt ei sisalda määrus nr 267/2012 ühtegi viidet ELTL artiklile 291, mis tähendavat kindlasti tagasipöördumist ELTL artikli 215 lõike 2 juurde.

43. Nõukogu väidab, et Üldkohus järgis Euroopa Kohtu praktikat, mille kohaselt ei tähenda õigusliku aluse mainimata jätmine automaatselt põhjendamiskohustuse rikkumist, nii et sel juhul ei ole mingit kahtlust selles, et nõukogu on jätnud endale määruse nr 267/2012 artikli 46 lõikes 2 rakenduspädevuse individuaalseid piiravaid meetmeid puudutavalt.

5. Apellandi viies, täiendava võimalusena esitatud väide

44. Samuti täiendava võimalusena viidatakse Üldkohtu poolt teisele õigusnormi rikkumisele, kui ta asus seisukohale, et nõukogu ei ole põhjendamiskohustust rikkunud, jättes mainimata ELTL artikli 291.

45. Nõukogu piirdub vaid sellega, et toob jälle välja kohtupraktika, mis on seotud võimalusega, et viide õiguslikule alusele ei pea olema tingimata konkreetne.

6. Apellandi kuues väide

46. Selle väite esimeses osas väidetakse, et on rikutud õigusnormi, mis seisneb selles, et asuti seisukohale, et nõukogule antud rakenduspädevus ei ole ei omavoliline ega diskretsiooniline – s.o järeldus, milleni jõuti määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punkti d „ümbersõnastamise” teel.

47. Nõukogu lükkab tagasi väite, et Üldkohus olevat asjaomase sätte „ümber sõnastanud”, käsitledes üksikasjalikult põhjuseid, miks ei saa tema arvates tõlgendada vaidlustatud kohtuotsust selliselt, nagu NIOC seda teeb.

48. Väite teises osas väidab apellant, et määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punkt d olevat „ümber sõnastatud”, millega väidetavalt rikuti kaitseõigusi.

49. Nõukogu väidab omalt poolt, et Üldkohus ei ole selles sättes esitatud kriteeriumi ümber sõnastanud.

50. Apellant väidab viimaks selle väite kolmandas osas, et Üldkohus räägib iseendale vastu, väites ühest küljest, et vaidlusalune kriteerium viitab sellistele toetuse liikidele, mis oma kvantitatiivse või kvalitatiivse tähtsuse tõttu aitavad kaasa Iraani tuuma-alasele tegevusele (vaidlustatud kohtuotsuse punkt 119), ning teisest küljest, et nimetatud kriteerium viitab igasugusele abile, mis ei oma küll mingit otsest või kaudset seost tuumarelvade levikuga, kuid võib sellele oma kvantitatiivse või kvalitatiivse tähtsuse tõttu siiski kaasa aidata (vaidlustatud kohtuotsuse punkt 140).

51. Nõukogu ei ole selle väidetava vasturääkivusega nõus, sest tema hinnangul on vaidlustatud Üldkohtu otsuse punktis 140 kokkuvõtlikult korratud punktides 119–121 esitatud argumentatsiooni.

B. Komisjoni seisukoht

52. Komisjon võttis menetlusest osa, vastates esimesele viiele apellandi väitele koos. Tema arvates on ELTL artikkel 215 sobiv säte, et olla vaidlustatud rakendusmääruse vastuvõtmise alus; seda ei ole aga ELTL artikkel 291, kuna seadusandja akt, millega antakse rakendusvolitusi, ei peegelda määruse nr 267/2012 eesmärki, s.o Iraani suhtes piiravate meetmete võtmist. Komisjon märgib seoses sellega, et on mitu näidet määrustest, millega antakse rakenduspädevus komisjonile ja et ühelgi juhul ei ole õigusliku alusena märgitud ELTL artiklit 291.

53. Lisaks võidakse komisjoni arvates ELTL artikli 291 sätteid kohaldada ka piiravate meetmete kontekstis, kui ta väidab selles osas, et komisjoni väljakujunenud praktika ELTL artikli 215 alusel ühiselt tehtavates ettepanekutes on teha rakendusakti ettepanek, et muuta lisasid, s.h neid, mis puudutavad selliste isikute loetelusid, kelle rahalised vahendid külmutatakse.

54. Apellandi kuuenda väite kohta väidab komisjon, et määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punkti d tuleb lugeda selle kontekstis ja kõiki kohaldatavaid õigusnorme arvesse võttes, nagu tema arvates Üldkohus tegigi, jõudes nii kergesti järeldusele, et vaidlusalune kriteerium hõlmab ainult neid isikuid või üksusi, kes annavad Iraani valitsusele toetust, millel on „kvalitatiivne või kvantitatiivne tähtsus”, nagu on tegemist apellandi puhul.

C. Poolte nõuded

55. NIOC palub Euroopa Kohtul tühistada vaidlustatud kohtuotsus, rahuldada tema Üldkohtus esitatud nõuded ja mõista mõlema kohtuastme kohtukulud välja nõukogult.

56. Nii nõukogu kui ka komisjon paluvad jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja apellandilt.

IV. Analüüs

A. Sissejuhatus

57. NIOC on Iraani riigi omandis olev äriühing, kes tegutseb nafta ja maagaasi sektoris. Tema vahendid külmutati otsuse ja vaidlustatud rakendusmääruse alusel 15. oktoobril 2012.

58. Nende isikute ja üksuste loetelusse lisamise tingimused, kelle majandusressursid külmutatakse, muutusid aja jooksul. Ühe põhimõtte kohaselt on nõutud, et isik või üksus oleks olnud otseselt seotud Iraani tuuma-alase tegevusega¹²; seda kriteeriumi laiendati esimest korda 2010. aastal¹³ ja – mis on käesoleval juhul oluline – laiendati uuesti 2012. aastal määrusega nr 267/2012, mille artikli 23 lõige 2 näeb ette, et külmutatakse kõik rahalisel vahendil ja majandusressursid, mis kuuluvad IX lisas loetletud isikutele, üksustele ja asutustele, kelle puhul on kindlaks tehtud, et nad „d) on muud isikud, üksused või asutused, kes toetavad Iraani valitsust rahaliselt, logistiliselt või materiaalselt, või on nendega seotud isikud või üksused.”

59. Teisest küljest sätestab määruse nr 267/2012 artikli 46 lõige 2, et „[k]ui nõukogu otsustab füüsilise või juriidilise isiku, üksuse või asutuse suhtes kohaldada artikli 23 lõigetes 2 ja 3 osutatud meetmeid, muudab ta vastavalt [nimetatud määruse] IX lisa.”

60. NIOC esitas Üldkohtule hagi nõudega tühistada otsus ja vaidlustatud rakendusmäärus ning tunnistada määrus nr 267/2012 käesolevas asjas kohaldamatuks. Oma hagi rahuldamata jätmise peale Üldkohtus esitab ta nüüd apellatsioonkaebuse, mille põhjenduseks on esitatud kuus väidet, mis võib minu hinnangul – mis ühtib selles küsimuses komisjoni hinnanguga – jaotada kahte gruppi, mis on seotud vastavalt vaidlustatud rakendusmääruse õigusliku alusega (apellandi esimene kuni viies väide) ning otsusega 2012/35 ja määrusega nr 267/2012 loetelusse kandmise kriteeriumi seaduslikkusega (apellandi kuues väide).

B. Apellatsioonkaebuse vastuvõetavus

61. Nagu on märgitud punktis 28, kutsus Euroopa Kohus pooli vastama kohtuistungil erinevatele küsimustele, millest kaks puudutasid võimalust, et NIOC-l on põhjendatud huvi, mida on vaja selleks, et esitada need apellatsioonkaebuse väited, mis puudutavad määruse nr 267/2012 väidetavat õigusvastasust. Eelkõige vaieldi kohtuistungil selle üle, kas võib esitada tühistamise alusena väite, et (A) väidetavalt on rikutud komisjoni ja välisasjade kõrge esindaja ettepaneku tegemise pädevust või (B) kolmandate isikute põhiõigusi.

62. Mis puutub neist esimesse, see tähendab võimalusse põhjendada vastuväidet sellega, et võimalikult on rikutud komisjoni ja välisasjade kõrge esindaja ettepaneku tegemise õigust, siis nõukogu märkis, et võimalik viga õigusliku aluse valikus mõjutas ainult liidu institutsioonide vahelist tasakaalu, kuna ELTL artiklis 291 ja ELTL artiklis 215 vastavalt ette nähtud erinevate menetluste olemasolu eesmärk seisneb nõukogu, komisjoni ja välisasjade kõrge esindaja vastavate positsioonide konkreetses määratlemises, mis ei tekita tagajärgi individuaalsete õiguste tagatiste seisukohast.

12 — Nõukogu 19. aprilli 2007. aasta määruse (EÜ) nr 423/2007, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT L 103, lk 1), artikli 7 lõige 2.

13 — Määruse nr 961/2010 artikli 16 lõige 2 (ELT L 88, lk 1).

63. Mis puutub võimalusse tugineda kolmandate isikute õigustele, siis nõukogu väitis, et kuna loetelusse kandmise kriteeriumi seaduslikkuse vaidlustamine NIOC poolt põhineb argumendil, et selles sõnastuses, milles liidu seadusandja nimetatud kriteeriumi on määratlenud, rikuks selle kohaldamine kolmandate isikute õigusi, siis NIOC nõuab oma hagi tegelikult, et kontrollitaks abstraktselt sätteid, mille ebaseaduslikkusele ta vastu vaidleb.

64. Minu arvates ei ole ühegi apellatsioonkaebuse väite puhul alust jätta see vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

1. NIOC põhjendatud huvi tunnistada määrus nr 267/2012 ebaseaduslikuks

65. NIOC huvi ja sellest tulenevalt tema õigus esitada konkreetseid põhjuseid, millega ta oma apellatsioonkaebust põhjendab, tuleb hinnata sellest seisukohast, milline võib olla määruse nr 267/2012 ebaseaduslikuks tunnistamise mõju otsuse ja vaidlustatud rakendusmääruse kehtivusele. Lühidalt, kui selle ebaseaduslikkus mõjutab viimati nimetatud õigusaktide kehtivust, on NIOC õigustatud väitma esiteks apellatsioonkaebuses, et nimetatud õigusakt on ebaseaduslik. Ta võib seda teha olenemata sellest, millised võivad olla selle ebaseaduslikkuse põhjused. Praegu on oluline – nii juhul, kui tegemist on materiaalsoigusliku või menetlusõigusliku ebaseaduslikkuse põhjusega, kui ka siis, kui väidetud ebaseaduslikkuse põhjus on seotud asjassepuutuva sätte sisuga –, et selgelt ei saa eitada NIOC õigust väita, et akt on ebaseaduslik, mis juhul, kui selle väitega nõustatakse, tooks kaasa nende sätete ja aktide *kohaldamatuse*, mis puudutavad teda niivõrd otseselt ja vahetult, nagu on tegemist vaidlusaluste piiravate meetmete puhul.

66. Soovisin esile tuua kursiivis mõiste „kohaldamatus”, sest tegemist on konkreetset ja ainult sellega. ELTL artikkel 277 on väga selgelt sõnastatud, kui see sätestab, et „[...] kohtuvaidluses, kus arutamisele tuleb liidu institutsiooni, organi või asutuse vastuvõetud üldkohaldatav akt, [võib] iga menetlusosaline taotleda Euroopa Liidu Kohtult [...] selle õigusakti kohaldamata jätmist”. See kohaldamatus peab põhinema „artikli 263 teises lõigus esitatud alustel”, see tähendab *ebaseaduslikkuse* alustel. Nimetatud *ebaseaduslikkuse alused* ei ole siiski ELTL artikliga 277 seoses ülekantavad asjassepuutuva sätte *kehtetusele või ebaseaduslikkusele*, vaid ainult nende kohaldamatusele kõnealusel. ¹⁴

67. Kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga ei ole määruste seaduslikkus kaudselt vaidlustatav selliste aktide vaidlustamise menetluses, mis ei ole nende määruste rakendusaktid. ¹⁵ Käesolevas asjas sõltub aga vaidlustatud sätete kehtivus otseselt määruse nr 267/2012 kehtivusest, nii et siin ei ole juttu samadest asjaoludest, millega oli tegemist kohtuasjas, milles tehti kohtuotsus nõukogu *vs.* Chvatal, milles lükati tagasi Euroopa kohtu ametnike õigus väita, et määrus, mille ese oli kohaldatav ainult Euroopa Parlamendile, on ebaseaduslik ja et järelikult juhul, kui see on ebaseaduslik, ei saanud see olla aluseks hagejateks olevate ametnike hagi. ¹⁶

68. Kindel on, et nagu Euroopa Kohus pooltele selgitas, jättis Üldkohus kohtuotsuses Syrian Lebanese Commercial Bank *vs.* nõukogu lahtiseks võimaluse, et „hagejal [kolmanda riigi omanduses olev pank] on lubatud tõstatada väide, mis puudutab sisuliselt parlamendi eelisõiguse rikkumist [...]”. ¹⁷ Euroopa Kohus kinnitab seda võimalust loomulikult vaidlustes, milles vaieldakse selle õigusliku aluse sobivuse üle, millega põhistatakse õigusnorme, mille suhtes käib lõppkokkuvõttes diskussioon institutsioonidevahelise tasakaalu probleemi üle, mis on seotud põhimõtteliselt nende „subjektiivse huviga”, kes nende õigusnormide kohaldatavuse üle vaidlevad. ¹⁸

14 — Vt seoses sellega varasem kohtuotsus Wöhrmann ja Lütticke *vs.* komisjon, 31/62 ja 33/62, EU:C:1962:49, lk 979.

15 — Kohtuotsus nõukogu *vs.* Chvatal, C-432/98 P ja C-433/98 P, EU:C:2000:545, punktid 28–33.

16 — Nõukogu *vs.* Chvatal, C-432/98 P ja C-433/98 P, EU:C:2000:545, punkt 31.

17 — Kohtuotsus Syrian Lebanese Commercial Bank *vs.* nõukogu, T-174/12 ja T-80/13, EU:T:2014:52, punkt 162.

18 — Kohtuotsus Belgia *vs.* komisjon, C-110/03, EU:C:2005:223, punktid 76–80.

69. ELTL artikli 277 kontekstis asjassepuutuv *subjektiivne huvi* on ainult see, et jäetakse kohaldamata säte, milles esineb õigusvastasuse põhjus, mistõttu – nagu ma mäletan – kohaldamata jätmine, millele ELTL artikkel 277 viitab, võib toimuda „[ELTL] artikli 263 teises lõigus esitatud alustel”, milleks on „pädevuse puudumine, olulise menetlusnormi rikkumine, aluslepingute või selle rakendusnormi rikkumine või võimu kuritarvitamine”. Just seetõttu on tegelikult tegemist mitte niivõrd selle sätte *kehtetuks tunnistamisega*, mille ebaseaduslikkust väidetakse, vaid selle *ebaseaduslikkuse tõttu kohaldamata jätmisega* hageja konkreetsele olukorrale.

70. Käesolevas asjas on selge, et kui määrus nr 267/2012 oleks ebaseaduslik seetõttu, et nõukogule anti – artikli 46 lõike 2 sõnastuses – pädevus muuta selle IX lisa, oleks selle tagajärg, et apellandi nime kandmisel nimetatud lisas sisalduvasse loetellu puuduks asjakohane õiguslik põhjendus ja see oleks järelikult puudus, mille tagajärg võib olla ainult selle määruse asjas kohaldamata jätmine ja järelikult NIOC sellesse loetelusse kandmise kehtetus.

71. Kindel on see – nagu väitis nõukogu –, et ELTL artikli 215 ja ELTL artikli 291 lõike 2 kui õiguslike aluste erinevus on taandatav erinevuseks selliste menetluste vahel, mille olemasolu eesmärk vastab lõppkokkuvõttes soovile tagada esimesel juhul komisjoni ja välisasjade kõrge esindaja ettepaneku tegemise õigus. See ei eelda siiski, et ühe või teise õigusliku aluse valik ei oma muud tähendust kui see, mis tuleneb ELTL-is ette nähtud institutsioonidevahelise tasakaalu võimalikust kahjustamisest, kui kohaldatakse neid kahte õigusloomenetlust.

72. Ei ole mingit kahtlust, et ELTL artikli 291 lõikes 2 ette nähtud menetluse kasutamine, eeldusel et ELTL-ist tuleneb vajadus tegutseda kooskõlas ELTL artikliga 215, viiks määruse nr 267/2012 ebaseaduslikkuseni ja järelikult selle kohaldamata jätmisseni apellandi olukorras, koos sellest tuleneva selle otsuse kehtetusega, mille alusel ta vaidlusalusesse loetelusse kanti. Kui väljendada seda huve silmas pidades, siis komisjoni ja välisasjade kõrge esindaja huvi põhineb sellel, et määrus nr 267/2012 vastaks aluslepingutele, samas kui NIOC huvi seisneb selles, et temale ei kohaldataks nimetatud määrust just selle ebaseaduslikkuse pärast. Seoses ELTL artikliga 277 on oluline tegelikult viimati nimetatud huvi ja seega see on ainus, millele tuleb seoses nimetaud määruse ebaseaduslikkusel põhinevate vastuväidete vastuvõetavusega tähelepanu pöörata.

2. NIOC huvi väita, et tema vaidlusalusesse loetelusse kandmiseks kohaldatud kriteerium on ebaseaduslik

73. Mis puutub väitesse, et hagi on vastuvõetamatu, tuginedes väidetavale kolmandate isikute huvide ja õiguste kohaldamisele, s.o NIOC tuginemine vaidlusalusesse loetelusse kandmise kriteeriumi materiaalsele sisule, siis kindel on, et minu hinnangul tugineb apellant viimaks ainult omaenda õigustele ja huvidele. Tegelikult ei väida NIOC, et tegemist on Iraani kodanike huvidega üldiselt, vaid et tuginedes omaenda erilisele huvile vaidlusalusesse loetelusse kantud äriühinguna, vaidleb ta vastu sellele, et tema loetelusse kandmine on sellise kriteeriumi kohaldamise tagajärg, mis lubab ükskõik kelle loetelusse kandmist.

74. Kui seda vaadata sellest aspektist, siis ei ole küsimus seotud mitte niivõrd vastuvõetavuse, vaid selle sisulise põhjendatuse vaidlustamisega. See tähendab, et kuigi apellandil võib olla õigus väita, et Üldkohus on „ümber sõnastanud” otsuse 2010/413 artikli 20 lõike 1 punktis c ja määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punktis d kehtestatud kriteeriumi, moonutades sellega tema arvates selle tegelikku tähendust, st soovi muuta võimalikuks kanda loetelusse lõpuks ükskõik millised Iraani isikud või üksused.

75. Seega leian, et kõik apellandi esitatud vastuväited on vastuvõetavad.

C. Apellandi erinevad väited

1. Esialgsed märkused

76. Nagu on märgitud punktis 60, on apellandi kuus väidet võimalik jaotada nende sisu arvestades kahte gruppi; esiteks need, mille ese on vaidlustatud rakendusmääruse õiguslik alus (esimene kuni viies väide); teiseks apellandi kuues väide, millega seatakse kahtluse alla selle kriteeriumi seaduslikkus, mida kohaldati NIOC nime vaidlusalusesse loetelusse kandmisele. Lisaks on kolm neist esitatud esimese võimalusena (esimene, teine ja kuues väide) ning ülejäänud kolm teise võimalusena (kolmas, neljas ja viies väide) ainult selleks juhuks, kui Euroopa Kohus peaks leidma, et Üldkohtul oli õigus, et käesolevas asjas asjakohane õiguslik alus on ELTL artikkel 291.

77. Seoses vaidlustatud rakendusmääruse õigusliku alusega väidab NIOC, et määruse nr 267/2012 artikli 46 lõikes 2 peaks esiteks olema märgitud, millises õiguslikus vormis peaks olema esitatud nõukogu otsus, et muuta lisa, milles on esitatud nende isikute loetelu, keda rahaliste vahendite külmutamine puudutab (apellandi esimene väide, milles ta vaidlustab määruse nr 267/2012 seaduslikkuse). Teisest küljest kaitseb apellant teesi, et asjassepuutuvad meetmed peaksid põhinema ELTL artikli 215 lõikel 2,¹⁹ mitte ELTL artiklil 291²⁰ (apellandi teine väide, mis on esitatud vaidlustatud rakendusmääruse vastu ja millega väidetakse ka, et määrus nr 267/2012 on ebaseaduslik).

78. Apellant väidab viimaks täiendava võimalusena, et selleks et ELTL artikli 291 kasutamine oleks seaduslik, peab see olema põhjendatud (apellandi kolmas väide – milles väidetakse, et ELTL artikkel 291 ei ole kohaldatav – neljas ja viies väide, millega väidetakse samuti, et määrus nr 267/2012 on ebaseaduslik).

79. Mis puutub kohaldatud kriteeriumi seaduslikkusse (apellandi kuues väide), siis apellant väidab, et selle õiguslik definitsioon on ülemäära üldine ja ebamäärane, mistõttu Üldkohus on tegelikult selle asjale kohaldamisel „ümber sõnastanud”.

2. Apellandi esimene väide. Õigusliku aluse mainimine

80. Esimene määruse nr 267/2012 kohta esitatud vastuväide puudutab seda, et selle artikli 46 lõige 2 ei maini, mis vormis peaks olema vastu võetud otsused, millega muudetakse selle IX lisa, mistõttu see säte ei sobi vaidlustatud rakendusmääruse õiguslikuks aluseks.

81. Nimelt piirdub see vaadeldav õigusnorm järgmise sättega: „[k]ui nõukogu otsustab füüsilise või juriidilise isiku, üksuse või asutuse suhtes kohaldada artikli 23 lõigetes 2 ja 3 osutatud meetmeid, muudab ta vastavalt IX lisa.”

82. Nagu juhib tähelepanu NIOC, jätab see vaikimine lahtiseks võimaluse kasutada mitut erinevat õiguslikku vormi: a) otsus, mis on vastu võetud ELTL artikli 215 alusel; b) rakendusmäärus ELTL artikli 291 alusel. Viimaks kasutati selles asjas, mis meid nüüd huvitab, õigusliku vormina rakendusmäärust määruse nr 267/2012 artikli 46 lõike 2 tähenduses, millele võib täpselt kohaldada ELTL artikli 291 menetlust.

19 — ELTL artikli 215 lõige 2: „Kui vastavalt Euroopa Liidu lepingu V jaotise 2. peatükile vastu võetud otsuses on nii sätestatud, võib nõukogu lõikes 1 osutatud menetluse kohaselt võtta vastu piiravaid meetmeid juriidiliste või füüsiliste isikute ning rühmituste või mitteriiklike üksuste suhtes.”

20 — Säte, mis annab rakenduspädevuse komisjonile „või nõuetekohaselt põhjendatud erijuhtudel ja Euroopa Liidu lepingu artiklites 24 ja 26 ette nähtud juhtudel nõukogule.”

83. Minu arvates ei olnud see määruse nr 267/2012 artikli 46 lõike 2 tõlgendus absoluutselt põhjendamata, kuna pädevus, mis sellega nõukogule antakse, on juba kasutusel teiste sätete puhul, mis on vastu võetud Iraani suhtes võetud piiravate meetmete kehtestamise poliitika raames.

84. Nii on see määruse (EÜ) nr 423/2007²¹ ja määruse (EL) nr 961/2010 puhul. Nii oli määruse nr 423/2007 artikli 15 lõikes 2 sätestatud, et „nõukogu koostab, vaatab läbi ja muudab kvalifitseeritud häälteenamusega artikli 7 lõikes 2 nimetatud isikute, üksuste ja asutuste loetelu täielikus kooskõlas ühise seisukoha 2007/140/ÜVJP II lisa suhtes tehtud nõukogu otsustega. V lisa loend vaadatakse korrapäraselt ja vähemalt iga 12 kuu tagant läbi.”

85. Määruse nr 961/2010 artikli 36 lõikes 2 oli omakorda sätestatud, et „[k]ui nõukogu otsustab füüsilise või juriidilise isiku, üksuse või asutuse suhtes kohaldada artikli 16 lõikes 2 osutatud meetmeid, muudab ta vastavalt VIII lisa.”

86. Seadusandja hoolitses mõlemal juhul lisaks selle eest, et nõukogule selle rakenduspädevuse andmine oleks põhjendatud. Määruses nr 423/2007 oli see toodud põhjenduste osas – põhjenduses 6, mis oli sõnastatud järgmiselt: „Käesoleva määruse artikli 7 lõikes 2 osutatud loetelu kehtestamise ja muutmise korra osas peaks nõukogu kasutama vastavaid rakendusvolitusi ise, pidades silmas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1737 (2006) eesmärgi, eelkõige Iraani tuuma- ja raketiprogramme toetavate tundlike tehnoloogiate väljatöötamise piiramist ning neid programme toetavate isikute ja üksuste tuumarelvade leviku tõkestamise seisukohast tundlikku tegevust.”

87. Mis puutub määrusse nr 961/2010, siis oli põhjendus esitatud selle põhjenduses 15, mille kohaselt „[p]idades silmas erilist ohtu, mida Iraan kujutab rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule, mis väljendub süvenevas mures Iraani tuumaprogrammi pärast, nagu rõhutas Euroopa Ülemkogu 17. juunil 2010, ning selleks, et tagada järjepidevus otsuse 2010/413/ÜVJP I ja II lisa muutmise ja läbivaatamisega, peaks nõukogul olema õigus muuta käesoleva määruse VII ja VIII lisas esitatud loetelusid.”

88. Mis puutub viitese määrusele nr 267/2012 endale, siis pärast Üldkohtu istungit²² avaldati Euroopa Liidu Teatajas²³ parandus, millega lisati järgmise sisuga põhjendus 27a:

„Pidades silmas erilist ohtu, mida rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule kujutab Iraani tuumaprogramm, ning et tagada kooskõla otsuse 2010/413/ÜVJP I ja II lisa muutmise ja läbivaatamisega protsessiga, peaks nõukogul olema õigus muuta käesoleva määruse VIII ja IX lisas esitatud loetelusid.”

89. Pärast seda, 22. juulil 2014,²⁴ parandati seda uut põhjendust nii, et see sätestas järgmist: „käesoleva määruse VIII ja IX lisas esitatud loetelude muutmise pädevus on nõukogul.”

90. Minu arvates tuleb määrust nr 267/2012 vaadelda liidu poolt Iraani vastu võetud piiravate meetmete kontekstis ja kuna neil on sellisena *ühtne tähendus*, mis – pakkudes meile käesoleval juhul huvi – vastab adekvaatselt põhjendamiskohustuse eesmärgile, mis on aluseks kohustusele märkida kõikide õiguslikke tagajärgi tekitavate aktide õiguslik alus.

91. Nimelt väljakujunenud kohtupraktika kohaselt „põhjendamiskohustus, millele on pühendatud EÜ artikkel 253 [ELTL artikkel 296], [nõuab,] et kõigis asjassepuutuvates õigusaktides peab olema ära toodud ülevaade põhjendustest, millele tuginedes institutsioon need vastu võttis, nii et Euroopa Kohus saaks teostada oma kontrolli ning et nii liikmesriigid kui ka huvitatud isikud teaksid, millistes tingimustes ühenduse institutsioonid asutamislepingut kohaldasid”.²⁵

21 — Nõukogu 19. aprilli 2007. aasta määrus, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT L 103, lk 1).

22 — 6.3.2014.

23 — ELT L 93, lk 85, 28.3.2014.

24 — ELT L 216, lk 5.

25 — Kohtuotsus komisjon vs. nõukogu, C-370/07, EU:C:2009:590, punkt 37.

92. Samas liinis, „kohustus viidata õigusakti õiguslikule alusele kuulub põhjendamiskohustuse alla”,²⁶ nii et „õiguskindlus eeldab, et kõigi niisuguste aktide siduv iseloom, mille eesmärk on tekitada õiguslikke tagajärgi, tuleneb mõnest ühenduse õigusnormist, mis on sõnaselgelt märgitud akti õiguslikuks aluseks ja mis näeb ette akti õigusliku vormi”.²⁷

93. Iraani suhtes võetud terve rea õigusaktide hulgas ei ole määrus nr 267/2012 eraldiseisev põhjendustest, millega põhjendati sellele eelnevaid määrusi. Kindel on, et iga nimetatud määrus jõustus, tunnistades kehtetuks eelmise, nii et määrus nr 267/2012 tunnistas kehtetuks määruse nr 961/2010.

94. Minu hinnangul ei eelda määruse nr 267/2012 formaalne kehtetuks tunnistamine siiski, et põhjendused, millega *konkreetselt* põhjendati määrust nr 961/2010 – ja ennekõike määrust nr 423/2007 – ei saaks *tuletatult* põhjendada määrust nr 267/2012 ennast – just nimelt seetõttu, et kõikide nende määruste vahel on täheldatav sisuline järjepidevus.

95. Kuna see määrus annab nõukogule sama pädevuse, mille talle andsid juba varasemad määrused, jääb üle vaid järeldada, et konkreetse põhjenduse puudumisel on selle volituse põhjus *tuletatult* sama, mis oli varasemates määrustes konkreetselt välja toodud. Kuigi kaudselt on nii täidetud ELTL artiklis 296 sätestatud põhjendamiskohustus, mille eesmärk on lõppude lõpuks, nagu öeldud, „et Euroopa Kohus saaks teostada oma kontrolli ning et nii liikmesriigid kui ka huvitatud isikud teaksid, millistes tingimustes ühenduse institutsioonid asutamislepingut kohaldasid”.²⁸

96. Igal juhul leian, et määruses nr 267/2012 on piisavalt põhjendatud nõukogule vaidlusaluse loetelu muutmiseks antud pädevust ja et see on ELTL artikli 291 lõikes 2 ette nähtud pädevus. Nii selgub minu hinnangul sellest asjaolust, et määrused, mis eelnesid määrusele nr 267/2012, viitavad vajadusele, et nõukogu kasutaks loetelude muutmiseks „vastavaid *rakendusvolitusi*”²⁹ (määruse nr 423/2007 põhjendus 6), ja rõhutavad vajadust tagada „*järjepidevus* [...] [muude loetelude] *muutmise ja läbivaatamisega*”³⁰ (määruse nr 961/2010 põhjendus 15), kasutades konkreetselt ELTL artikli 291 sõnastust, see on liidu institutsioonidele nimetatud sätte lõikes 2 ette nähtud tingimustel antud rakendusvolituste oma.

97. Teine küsimus on, kas määrus nr 267/2012 oli aluslepingutega sel moel kooskõlas, mida on analüüsitud edaspidi. Mis aga puutub apellandi esimesse vastuväitesse, siis selle suhtes tuleb asuda seisukohale, et apellandi väide, et määruse nr 267/2012 artikli 46 lõige 2 ei näe ette õiguslikku vormi, milles peab olema tehtud nõukogu otsus selle määruse IX lisa muutmiseks, ei ole õige. Mainimata seda konkreetselt, on seda siiski öeldud kaudselt, kuid piisavalt selgelt – põhjustel, mida ma just äsja käsitlesin. Kuna see on nii, tuleb jätkata lõpetuseks selle analüüsimisega, kas selle lisa muutmiseks asjakohane õiguslik alus oli tõepoolest ELTL artikli 291 lõige 2.

98. Igal juhul ja siiani esitatud põhjustel leian, et apellandi esimene väide tuleb tagasi lükata.

26 — Kohtuotsus komisjon vs. nõukogu, C-370/07, EU:C:2009:590, punkt 38.

27 — Kohtuotsus komisjon vs. nõukogu, C-370/07, EU:C:2009:590, punkt 39.

28 — Kohtuotsus komisjon vs. nõukogu, C-370/07, EU:C:2009:590, punkt 37.

29 — Kohtujuristi kursiiv.

30 — Kohtujuristi kursiiv.

3. Apellandi teine väide. Vaidlustatud rakendusmääruse vastuvõtmiseks asjassepuutuv õiguslik alus

99. Apellant vaidleb vastu sellele, et õige õiguslik alus määruse nr 267/2012 IX lisa muutmiseks on ELTL artikli 291 lõige 2, kaitstes argumenti, et see saab ainult olla ELTL artikkel 215. Selle väite esimeses osas väidab ta, et vastavalt kohtuotsusele parlament *vs.* komisjon³¹ on ELTL artikli 215 lõige 2 ainus võimalik õiguslik alus individuaalsete piiravate meetmete võtmiseks. Väite teises osas väidab ta samuti viidatud kohtuotsusele parlament *vs.* komisjon tuginedes, et ELTL artikli 215 ja ELTL artikli 291 menetlused ei ole omavahel kooskõlas. Lõpuks ja täiendava võimalusena esitab apellant selle väite kolmandas osas need põhjused, mis takistasid tema hinnangul käesoleval juhul ELTL artikli 291 kasutamist.

100. Leian, et selle väite kolme osa võib käsitleda koos, kuna eri vaatenurgast on neil ühine ese, mis on vaidlustatud rakendusmääruse vastuvõtmiseks asjakohane õiguslik alus.

101. Enne selle küsimuse analüüsimist tundub kohane märkida, et erimeelsused poolte vahel on seotud rangelt ELTL artikli 291 lõike 2 sobivusega olla õiguslik alus sellisele õigusnormile, mille õiguslik alus saab apellandi väitel olla ainult ELTL artikkel 215. Neil kaalutlustel on selge, et tegemist ei ole nn „tuletatud õigusliku aluse” kasutamise juhtumiga, mis on selline õigusloome tehnika, mis koosneb *ad hoc* õigusloomemenetluse kehtestamisest eraldi neist aluslepingutes ette nähtud menetlustest ja mida Euroopa Kohus 6. mai 2008. aasta otsuses parlament *vs.* nõukogu³² ei lubanud kasutada. Käesoleval juhul asjakohased menetlused on ainult esmase õiguse menetlused ja järelikult on vaja välja selgitada, milline neist on nõutav määruse nr 267/2012 IX lisa muutmiseks.

102. Määrus nr 267/2012 ise on vastu võetud õiguslikul alusel, milleks on ELTL artikkel 215. Seadusandja tugines selles osas rangelt põhimõttele, et „ELTL artikli 215 lõige 2 saab olla õiguslik alus piiravatele meetmetele, sealhulgas liidu meetmetele, mille eesmärk on võidelda terrorismi vastu ja mis on võetud füüsiliste või juriidiliste isikute ning rühmituste või mitteriiklike üksuste suhtes, kui nende meetmete võtmise otsus kuulub liidu tegevuse alla ÜVJP valdkonnas.”³³ Küsimus on seega, kas – mitte nüüd muuta või kehtetuks tunnistada määrust nr 267/2012 ennast tervikuna, vaid – võib muuta rangelt ainult selle IX lisa ja ainult selleks, et „füüsilise või juriidilise isiku, üksuse või asutuse suhtes kohaldada [määruse] artikli 23 lõigetes 2 ja 3 osutatud meetmeid” – nagu on sätestatud selle artikli 46 lõikes 2 – ainult ELTL artikli 215 lõikes 1 kehtestatud menetluses.

103. Kuigi ELTL artikkel 215 sätestab spetsiifilise menetluse vajalike meetmete võtmiseks, et lõpetada ÜVJP otsuse alusel ühe või mitme kolmanda riigi suhtes võetud majandus- ja rahaliste suhete täielik või osaline katkestamine või piiramine, on vaja arvesse võtta, et vastavalt ELTL artikli 40 esimesele lõigule „[ei mõjuta] [ü]hise välis- ja julgeolekupoliitika rakendamine [...] aluslepingutega sätestatud menetluste rakendamist ja institutsioonide volituste ulatust [ELTL] artiklites 3–6 osutatud liidu pädevuse teostamiseks”. Seetõttu ja kooskõlas sellega, mis on öeldud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 54, ei saa väita, et ELTL artikli 215 alusel vastu võetud määrus ei võiks anda komisjonile või nõukogule rakenduspädevust ELTL artikli 291 lõikes 2 määratletud tingimustel.

104. Eespool väidetut on kergesti ühildatav Euroopa Kohtu poolt tema eespool viidatud kohtuotsuse parlament *vs.* komisjon punktis 65 väljendatud seisukohaga selles mõttes, et „ELTL artikli 215 lõige 2 saab olla õiguslik alus piiravatele meetmetele [...], sealhulgas liidu meetmetele, [...] mis on võetud füüsiliste või juriidiliste isikute ning rühmituste või mitteriiklike üksuste suhtes, kui nende meetmete võtmise otsus kuulub liidu tegevuse alla ÜVJP valdkonnas [...]”. Selle põhjuseks on, et üks küsimus on

31 — Kohtuotsus C-130/10, EU:C:2012:472.

32 — Kohtuotsus C-133/06, EU:C:2008:257. Eelkõige Masson, F., „Les conditions de validité des bases juridiques dérivées à la suite de l'arrêt du 6 mai 2008”, *Cahiers de Droit Européen*, kd 44, 2008, lk 157–173. Garzón Clariana, G., „Los actos delegados en el sistema de fuentes de Derecho de la Unión Europea”, *Revista de Derecho Comunitario Europeo*, nr 37, 2010, lk 721–759 (734–738). Navarro Batista, N., „Bases jurídicas derivadas, delegación legislativa y poder de ejecución: el equilibrio institucional en la sentencia del TJUE de 6 de mayo de 2008, Parlamento Europeo c. Consejo”, *Revista General de Derecho Europeo*, 18, 2009.

33 — Parlament *vs.* komisjon, C-130/10, EU:C:2012:472, punkt 65.

meetmete kehtestamine ning nende subjektiks olevate isikute ja üksuste piiritlemine (need on küsimused, mille kohta võib teha otsuse ainult ELTL artikli 215 alusel), teine küsimus on aga puudutatud isikute ja üksuste ringi täpsustamine, nii et see kujutab endast puhtalt rakendusakti, s.o ELTL artikli 215 alusel vastu võetud sättes kehtestatud põhimõtete ja kriteeriumide kohaldamist.

105. Juhul kui ELTL artikkel 215 ise ei välista seda võimalust sõnaselgelt, siis ei takista miski tegelikult, et ELL artikli 40 esimeses lõigus kehtestatud põhimõtet kohaldatakse aluslepingutes ette nähtud üldistele menetlustele ja eelkõige ELTL artiklis 291 reguleeritud menetlusele, eeldusel et institutsioonidele on antud konkreetset rakenduspädevus.

106. Määruse nr 267/2012 IX lisa muutmine selleks, et lisada isik või üksus nende subjektide loetelusse, kelle rahalised vahendid külmutatakse, peab kindlasti toimuma ELTL artiklis 215 ette nähtud menetluse kohaselt, kui määruses nr 267/2012 endas ei ole täpselt ja üksikasjalikult kindlaks määratud kriteeriumid, mida tuleb kohaldada isiku või üksuse sellesse loetelusse kandmiseks. Igal juhul on nii, et nõukogule määruse nr 267/2012 artikli 46 lõikes 2 antud pädevus ei anna sellele institutsioonile õigust üksinda hinnata, kas kanda isik kohe loetelusse, vaid nõukogu peab järgima sama määruse nr 267/2012 artikli 23 lõikes 2 kehtestatud kriteeriume.

107. Nende kriteeriumide kohaselt võib nõukogu loetelusse kanda ainult need, „kelle puhul on [...] kindlaks tehtud, et nad: a) osalevad Iraani tuumarelvade leviku tõkestamise seisukohast ohtlikus tuumaenergiaalases tegevuses või Iraani tuumarelvade kandesüsteemide väljatöötamises, on sellega otseselt seotud või toetavad seda, sealhulgas keelatud kaupade ja tehnoloogia hankimises osalemise kaudu, või kuuluvad sellisele isikule, üksusele või asutusele või on tema kontrolli all, sealhulgas ebaseaduslike vahendite abil, või tegutsevad tema nimel või tema juhendamisel; b) on abistanud loetellu kantud isikut, üksust või asutust, et vältida või rikkuda käesoleva määruse, nõukogu otsuse 2010/413/ÜVJP või ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1737 (2006), 1747 (2007), 1803 (2008) või 1929 (2010) sätteid; c) on islami revolutsioonilises kaardiväes juhtival kohal või juriidilised isikud, üksused või asutused, mis kuuluvad islami revolutsioonilisele kaardiväele või ühele või mitmele selle liikmele või nende nimel tegutsevatele füüsilistele või juriidilistele isikutele või on nende kontrolli all; d) on muud isikud, üksused või asutused, kes toetavad Iraani valitsust rahaliselt, logistiliselt või materiaalselt, või on nendega seotud isikud või üksused; e) on juriidilised isikud, üksused või asutused, mis kuuluvad Iraani Islamivabariigi laevandusettevõtjale (Islamic Republic of Iran Shipping Lines, edaspidi „IRISL”) või on tema kontrolli all või tegutsevad tema nimel”.³⁴

108. Määrus nr 267/2012 on minu arvates selles osas piisavalt täpne selleks, et olla sobiv alus rakenduspädevuse teostamiseks, s.o selleks, et volitada – kas siis komisjoni või nõukogu – ajakohastama IX lisa rakendusmäärusega, mis on vastu võetud ELTL artikli 291 alusel.³⁵ Jätmata tähelepanuta Üldkohtu vaidlustatud kohtuotsuse punktis 55 esitatud argumenti, tuleb märkida, et ELTL artikli 291 lõikes 2 ette nähtud menetlus võimaldab „tõhusamat rakendamist, mis vastab rakendatava meetme liigile ja iga institutsiooni tegutsemisvõimele.”

109. Järelikult leian, et apellandi teine väide tuleb tagasi lükata, kuna minu hinnangul on ELTL artikli 291 lõige 2 määruse nr 267/2012 IX lisa muutmiseks sobiv õiguslik alus.

34 — Määruse nr 267/2012 artikli 23 lõige 2.

35 — Sama tuleb öelda selle kohta, mis on seotud määruse nr 267/2012 enda II lisa muutmise, milles on kokku võetud kaubad ja tehnoloogia, millele kohaldatakse piiravaid meetmeid ja mida määruse artikli 45 punkti a kohaselt muudab komisjon „ÜRO Julgeolekunõukogu või sanktsioonide komitee otsuste või liikmesriikide esitatud teabe põhjal”.

4. Apellandi kolmas väide. Esitatud täiendava võimalusena. Kas ELTL artikli 291 lõikes 2 kehtestatud tingimused on täidetud?

110. Täiendava võimalusena väidab apellant, et igal juhul on nõukogule vaidlusaluse rakenduspädevuse andmiseks ELTL artikli 291 lõikes 2 ette nähtud tingimused täidetud.

111. Nüüd on küsimus selles, et kindlaks määrata, kas ELTL artikli 291 lõige 2 on õige õiguslik alus vaidlustatud rakendusmääruse vastuvõtmiseks, kas selles sättes nõukogule nimetatud pädevuse andmiseks ette nähtud tingimused on täidetud.

112. Vastavalt ELTL artikli 291 lõikele 1 võtavad liikmesriigid „vastu kõik siseriikliku õiguse meetmed, mis on vajalikud liidu õiguslikult siduvate aktide rakendamiseks”.³⁶ Nad teevad seda sõltumata ja vastavalt sama sätte lõikele 2, kui nimetatud aktide „rakendamiseks on vaja ühetaolisi tingimusi, [nende alusel] antakse [...] rakendamisevolitused komisjonile või nõuetekohaselt põhjendatud erijuhtudel ja [ELL] artiklites 24 ja 26 ette nähtud juhtudel nõukogule.”

113. Nagu on kokku võetud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 59, väitis nõukogu, et ta kasutas seaduslikult määruse nr 267/2012 artikli 23 lõigete 2 ja 3 rakenduspädevust, kuna „tegemist oli nõuetekohaselt põhjendatud erijuhuga”. Kuna see on nii, siis kahest juhust, milles vastavalt ELTL artikli 291 lõikele 2 võidakse anda rakenduspädevus nõukogule, mitte komisjonile, valis seadusandja määruuses nr 267/2012 neist esimese, erinevalt sätetest, mis on ette nähtud [ELL] artiklites 24 ja 26, mis ei ole komisjoni ja apellandi hinnangul juhtumi asjaolude puhul samuti asjassepuutuv.

114. Ma leian vastupidi, kooskõlas nõukogu kohtuistungil väljendatud seisukohaga, et ELTL artikli 291 lõige 2 annab nõukogule omalt poolt rakenduspädevuse nende sätete rakendamiseks, mis on vastu võetud ÜVJP valdkonnas, nii et viide sätetele, mis „on ette nähtud [ELL] artiklites 24 ja 26” hõlmab määruse nr 267/2012 IX lisa muutmise juhtumit, s.o õigustloovat akti, mis on vastu võetud ELTL artikli 215 alusel ja mis on „vastavalt [ELL] V jaotise 2. peatükile vastu võetud otsus”.

115. See arusaam ELTL artikli 291 lõike 2 süsteemist vastab minu arvates kõige paremini nõukogu ja komisjoni vastavale rollile ÜVJP raames, milles viimane on nõrgemal positsioonil võrreldes nõukoguga, kes on selles kontekstis selgelt eelisseisus, nagu tunnistab Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 63.³⁷ See ei eelda siiski tingimata, et komisjonile ÜVJP raames rakendusvolituste andmine oleks põhimõtteliselt välistatud, nagu on samuti märgitud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 64, vaid et see komisjonile pädevuse andmine peab olema „nõuetekohaselt põhjendatud” näiteks seetõttu – nagu on tegemist määruse nr 267/2012 artikli 45 enda puhul –, et rakendamine on seotud rangelt tehniliste küsimustega või nii tihedalt seotud selle täitmisega, et ei ole mingit ruumi kaalutusotsuse tegemiseks.

116. Järelikult, lähtudes põhimõttest, et määruse nr 267/2012 artikli 46 lõikega 2 antud rakenduspädevus viitab ÜVJP kontekstis vastu võetud sätetele, peab selle kasutamiseks volitatud institutsioon olema nõukogu; seega ei ole vaja seda „nõuetekohaselt põhjendada”, mida muul juhul, see on väljaspool ÜVJP-d, nõukogule rakenduspädevuse andmine oleks nõudnud.

36 — On vaieldamatult paika pandud põhimõte, et liidu õigusnormide sisuline rakendamine kuulub tavaliselt liikmesriikide pädevusse (eelkõige Jacqué, J. P., *Droit institutionnel de l'Union européenne*, 6. tr, Dalloz, Pariis, 2010, äärenumbriid 581–584). Täidesaatva pädevuse riikidele kuulumise alussäte on ELL artikli 4 lõige 3, mille kohaselt „[l]iikmesriigid kasutavad kõiki asjakohaseid üld- või erimeetmeid, et tagada aluslepingutest või liidu institutsioonide õigusaktidest tulenevate kohustuste täitmine”. Täidesaatva pädevuse kohta liidus vt Fuentetaja Pastor, J. Á., „Actos delegados, actos de ejecución y distribución de competencias ejecutivas en la Unión Europea”, *Revista Española de Derecho Administrativo*, nr 149, 2011, lk 55–89 (57–63).

37 — Vt selle kohta Ruffert, M., „Art. 291 AEUV”, Callies, Ch., Ruffert, M., *EU/EAUV Kommentar*, C.H. Beck, München, 4. tr, 2011, äärenumber 10.

117. Kuna Üldkohus asus seisukohale, et nõukogule antud rakenduspädevus kuulub „nõuetekohaselt põhjendatud erijuhtude” hulka, mitte nende hulka, mis „on ette nähtud [ELL] artiklites 24 ja 26”, siis vaidlustatud kohtuotsuses on rikutud õigusnormi. Sõltumata sellest tuleb meelde tuletada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale, „kui Üldkohtu otsuse põhjendustest ilmneb liidu õiguse rikkumine, kuid resolutsioon on muude õiguslike asjaoludega põhjendatud, siis ei saa selline rikkumine kaasa tuua kohtuotsuse tühistamist ja põhjendused tuleb asendada muude põhjendustega”.³⁸

118. Käesoleval juhul võib vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni kergesti põhjendada, kohaldades sellele asjale ELTL artikli 291 lõiget 2 selles osas, milles nimetatud säte viitab ELL artiklites 24 ja 26 ette nähtud juhtudele, kuna käesolev juhtum viitab – nagu öeldud – sellistele juhtudele, nii et viidatud õigusnormi rikkumine ei saa endaga kaasa tuua vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist.

119. Eespool esitatud kaalutlustel leian, et apellandi kolmas väide tuleb tagasi lükata.

5. Apellandi neljas ja viies väide

120. Neil põhjustel, millega põhjendasin oma ettepanekut lükata tagasi apellandi esimene väide,³⁹ leian, et tuleb tagasi lükata ka apellandi neljas ja viies väide, milles apellant väidab täiendava võimalusena, et ei ole nõuetekohaselt kinni peetud kohustusest mainida ja põhjendada vaidlustatud rakendusmääruse õiguslikku alust.

6. Apellandi kuues väide. Loetelusse kandmise kriteeriumi seaduslikkus ja selle tõlgendamine Üldkohtu poolt vaidlustatud kohtuotsuses

121. NIOC vaidleb sisuliselt vastu sellele, et nõukogu kasutatud kriteerium võimaldab omavoliliselt karistada ükskõik millist Iraani maksukohustuslast, ametnikku või advokaati, kes toetab rahaliselt Iraani riiki. Kuna Üldkohus lükkas selle argumendi tagasi, väites, et see kriteerium on ainult seotud selliste abi liikidega, mis oma kvantitatiivse või kvalitatiivse tähtsuse tõttu⁴⁰ aitavad kaasa Iraani tuuma-alasele tegevusele, leiab apellant, et Üldkohus on asjaomase kriteeriumi „ümber sõnastanud”.

122. Nagu nägime juba selle vastuväite vastuvõetavuse analüüsimisel,⁴¹ ei saa ma nii aru, et apellant viitaks kolmandate isikute õigustele või huvidele või paluks Euroopa Kohtul kontrollida abstraktselt sätet, mille kohta ta väidab, et see on ebaseaduslik. Kindel on see, et NIOC vaidlustab tingimused, mille kohaselt asjaomast kriteeriumi kohaldati tema enda suhtes, nii et nõudes kaugeltki abstraktset kontrolli, palub ta ainult õigustatult, et kontrollitaks konkreetset tema juhtumile kohaldatud kriteeriumi seaduslikkust.

123. Apellandi selle viimase väite kolmes osas väidab ta, et Üldkohus on õigust valesti kohaldanud, kui ta asus seisukohale, et nõukogule antud hindamispädevus otsuse 2010/413 artikli 20 lõike 1 punktis c ja määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punktis d esitatud loetelusse kandmise kriteeriumi suhtes ei ole omavoliline ega diskretsiooniline ja et see tagab vajalikul tasemel etteaimatavuse. Vastavalt selle väite esimesele osale sai Üldkohus NIOC arvates jõuda selle järelduseni ainult määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punkti d tõlgendades, mis selle sõnastuse ja mõtte vastaselt eeldas sama sätte „ümbersõnastamist”. Vastavalt selle väite teisele osale on apellant seisukohal, et nii on rikutud tema kaitseõigust, kuna ta ei olnud tema vaidlusalusesse loetelusse kandmise hetkel sellest „ümbersõnastamisest” tulenevast kriteeriumist teadlik. Viimaks väidab ta selle väite kolmandas osas, et

38 — Kohtuotsus Comitato „Venezia vuole vivere” jt vs. komisjon, C-71/09 P, C-73/09 P ja C-76/09 P, EU:C:2011:368, punkt 118 ja seal viidatud kohtupraktika.

39 — Punktid 80–97.

40 — Vaidlustatud kohtuotsus, punkt 119.

41 — Eespool punktid 73–74.

Üldkohus on esitanud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 119 ja 140 vasturääkivaid seisukohti, kuna ühest küljest ta väidab, et vaidlusalune kriteerium viitab selle toetuse vormile, mida antakse Iraani tuuma-alase tegevuse jätkamiseks, ja teisest küljest, et vastava kriteeriumi esemeks on toetus, millel ei ole sellise tegevusega ei otsest ega kaudset seost.

124. Selle väite esimese osa kohta on Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika, et nõukogul on ulatuslik kaalutusõigus nende üldiste kriteeriumide kindlaksmääramiseks, mille alusel isikud, kellele kohaldatakse piiravaid meetmeid, loeteludesse kantakse.⁴² Nii tuleb Üldkohus meelde vaidlustatud kohtuotsuse punktis 107, öeldes otse, et see eeldab teataval moel piiratud kohtuliku kontrolli nende vajalikkuse kaalutluste üle, millel nimetatud meetmed põhinevad; ei ole ka vähem kindel, et „liidu kohtud peavad tagama põhimõtteliselt täieliku kontrolli kõikide liidu õigusaktide seaduslikkuse üle selles küsimuses põhiõiguste seisukohast”.⁴³

125. Minu hinnangul oli Üldkohtu kontroll vaidlusaluste sätete üle täielik, mida kinnitasid lisaks ka selle järeldused.

126. Võin nõustuda apellandi hinnanguga, et loetelusse kandmise kriteerium, mis on väljendatud otsuse 2010/413 artikli 20 lõike 1 punktis c ja määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punktis d, on selgelt üldine ja määratlemata. Hoolimata sellest ei ole see, mida NIOC loeb sätte „ümbersõnastamiseks” Üldkohtu poolt, midagi enamat, kui selle *tõlgendamine vastavalt* liidu esmasele õigusele, eelkõige vastavalt põhiõiguste hartas tagatud põhiõigustele. See tõlgendus on minu arvates õige.

127. Nimelt ei saa Üldkohtu tõlgendust lugeda „ümbersõnastamiseks”, kui sellega mõeldakse, nagu väidab NIOC, eraldi kriteeriumi kehtestamist sellest, mille seadusandja nägi ette tõlgendatavas õigusnormis. Minu seisukohal ei ole Üldkohus asjaomases sättes kehtestanud erinevat kriteeriumi sellest, mis tuleneb selles sätestatu sõnastusest. Ta ei ole loonud – kui nii soovitakse väita – selle sätte grammatilisest sõnastusest tuletamatut normi, vaid tõlgendas seda selliselt, et tehes seda vastavalt liidu õigusele, võimaldab see tuletada selle sõnastusest sellise vaidlusalusesse loetelusse kandmise kriteeriumi, mis vastab õiguskindluse põhimõtte ja õigusriigi tagatistega seotud nõuetele.

128. Kindel on see, et iga „kooskõlalise tõlgendamise” juhtum nõuab õiguskindluse põhimõtet austades ja seadusandja tahet järgides mitte ainult piisavat pingutust tõlgendamisel, vaid eelkõige selle konkreetset tunnistamist, et asjaomast normi võib lugeda õiguskorraga kooskõlas olevaks ainult siis, kui väljaspool selle ranget sõnastust – kuid mitte mingil juhul sellega vastuolus – võib jõuda tähenduseni, mis on kooskõlas nende õigusnormide nõuetega, mis on selle normi suhtes ülimuslikud.

129. Käesoleval juhul sisaldavad otsuse 2010/413 artikli 20 lõike 1 punkti c ja määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punkti d sõnastused kriteeriumi, mis on avatult üldine ja määratlemata, kuid need võivad – ilma, et sellele oleks vaja vastu vaielda – olla kooskõlas liidu õiguse nõuetega, kuna neid on võimalik kooskõllaliselt tõlgendada, see tähendab anda neile nende rangest sõnastusest väljudes tähendus, mis austab konkreetse ja määratletuse nõudeid, mida selles kontekstis nõuab apellandi põhiõiguste austamine.

130. Üldkohus tegigi seda lõpuks vaidlustatud kohtuotsuses. Minu arvates oleks olnud hea, kui Üldkohus oleks konkreetsetelt välja toonud, et tema tõlgendus sisaldab olulist tõlgenduspingutust, mis iseloomustab igasugust kooskõllalist tõlgendamist. Igal juhul on tema otsuse põhjendused piisavalt põhjendatud, ammendavad ja tugevad, selleks et neid konkreetsele vaidlusalusele asjale kohaldades jõutaks liidu õigusega kooskõlas oleva tõlgenduseni.

42 — Koikide nende kohta vt hiljutised suurkoja kohtuotsused *Anbouba vs. nõukogu*, C-605/13 P, EU:C:2015:248, punkt 41, ja *Anbouba vs. nõukogu*, C-630/13 P, EU:C:2015:247, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika.

43 — Vaidlustatud kohtuotsus, punkt 108.

131. Seoses sellega võin vaid nõustuda Üldkohtu vaidlustatud kohtuotsuse punktis 118 esitatud arvamusega, milles ta märgib, et vaidlusalune kriteerium kuulub õiguslikku konteksti, mis on selgelt piiritletud eesmärkidega, mida edendatakse Iraani vastu võetud piiravaid meetmeid reguleerivate õigusnormidega; selles kontekstis tulebki nimetatud kriteeriumi tõlgendada. Selles mõttes tuleb mainida nimelt otsust 2012/35/ÜVJP, mille põhjenduses 13 on öeldud, et „[...] sisenemise piiranguid ning rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamist tuleks kohaldada täiendavate isikute ja üksuste suhtes, kes toetavad Iraani valitsust, et võimaldada valitsusel jätkata tuumarelvade leviku tõkestamise seisukohast tundlikku tuumaenergiaalast tegevust või tuumarelvade kandevahendite väljatöötamist, *eelkõige isikute ja üksuste suhtes, kes toetavad Iraani valitsust rahaliselt*, logistiliselt või materiaalselt.”⁴⁴ Samal ajal määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punkt d täpsustab, et nimetatud toetus võib olla „materiaalne, logistiline või rahaline”.

132. Seetõttu, ja nagu on argumenteeritud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 119, on selge, et tegemist ei ole ükskõik millise toetusega, vaid sellise toetusega, mis „oma kvantitatiivse või kvalitatiivse tähtsuse tõttu” aitab kaasa Iraani tuuma-alase tegevuse jätkamisele. See väide, mis on vastupidine apellandi käesoleva väite kolmandas osas väidetule, ei ole vastuolus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 140 esitatuga, milles on ainult täpsustatud, et see toetus ei pea olema konkreetset seotud tuumarelvade leviku kui sellisega, vaid piisab, kui see seisneb Iraani valitsusele materiaalsete, rahaliste või logistiliste vahendite andmises, mis võimaldavad tal seda levikut jätkata.

133. Seega ma ei leia – nagu väidab apellant –, et Üldkohus oleks määruse nr 267/2012 kriteeriumid „ümber sõnastanud”, vaid ta piirdus selgelt ainult nende vaidlusalusele asjale kohaldamisega – mis tema tõlgenduse kohaselt on liidu esmase õigusega kooskõlas – sellises normatiivses kontekstis, milles nimetatud kriteeriumid saavad lõpliku ja oma tähenduse.

134. Lõpetuseks ei leia ma, et Üldkohus oleks õigusnormi rikkunud, kuna tema asjaomase sätte tõlgendus viis sisuliselt järelduseni, mis on õigusega kooskõlas ja on mõistlik ega ole meelevaldne, kuna ei tundu olevat kaheldav, et NIOC – riiklik naftakompanii, mille juhatuse esimees ja tegevdirektor on vastavalt Iraani naftaminister ja naftaministri asetäitja – võib anda märkimisväärset toetust Iraani valitsusele ja näha selles mõttes ette materiaalset ja rahalist abi, mis on koguse poolest piisavalt oluline, et aidata kaasa selle valitsuse edendatavale tuuma-alasele tegevusele – see on küsimus, mida apellant ei soovinud täiendavalt analüüsida.

135. Kuna see on nii, siis tegelikult ei ole kohaldatud kriteerium selles osas, milles seda võib tõlgendada kooskõlas liidu õigusega, nii lai ja ebatäpne, et see lubaks kanda IX lisasse ükskõik kelle; selle kohaldamist apellandile ei saa samuti lugeda põhjendamatuks või ülemääraseks nende liidu õigusnormide kontekstis, mis puudutavad rahaliste vahendite külmutamist. Sellest tuleneb kokkuvõttes, et selle kriteeriumi kohaldamine käesolevale juhtumile ei saanud endaga kaasa tuua kaitsetuse olukorda, mille üle apellant kaebas.

136. Kõiki eespool esitatud kaalutlusi arvesse võttes leian, et ka apellandi kuues ja viimane väide tuleb tagasi lükata.

V. Kohtukulud

137. Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida selle kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuse suhtes, teen Euroopa Kohtule ettepaneku mõista kohtukulud välja NIOC-lt.

138. Sama kodukorra artikli 140 lõike 1 kohaselt kannavad liikmesriigid ja institutsioonid oma kohtukulud ise. Järelikult kannab komisjon oma kohtukulud ise.

⁴⁴ — Kohtujuristi kursiiv.

VI. Ettepanek

139. Eespool öeldust lähtudes teen Euroopa Kohtule järgmise ettepaneku:

- Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.
- Mõista kohtukulud välja NIOC-lt.
- Jätta komisjoni kohtukulud tema enda kanda.